

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Tomáše Foltase a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: **J. H.**, zastoupen JUDr. Ivo Jahelkou, advokátem, se sídlem Sládkova 351/II, Jindřichův Hradec, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 7, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 6. 2013, č. j. 10 A 18/2013 - 35,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 6. 2013, č. j. 10 A 18/2013 – 35, a rozhodnutí ředitele Celního ředitelství České Budějovice ze dne 18. 12. 2012, č. j. 1957-17/2012-030100-301, **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o žalobě 9.800 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Ivo Jahelky, advokáta.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti 8.400 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Ivo Jahelky, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 6. 2013, č. j. 10 A 18/2013 - 35, byla zamítnuta žaloba, kterou se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení rozhodnutí ředitele Celního ředitelství České Budějovice (dále jen „celní ředitelství“) ze dne 18. 12. 2012, č. j. 1957-17/2012-030100-301, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí ředitele Celního úřadu Jindřichův Hradec ze dne 20. 3. 2012, č. j. 2017/2012-036900-1, jímž byl stěžovatel uznán vinným z jednání, které má znaky přestupku

proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ust. § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), když jako řidič vozidla Seat Ibiza RZ X (dále jen „vozidlo“) dne 12. 10. 2011 v 10:20 hod. způsobil na silnici II. třídy č. 128 za křižovatkou se silnicí I/34 ve směru od Jindřichova Hradce k obci Horní Pěna dopravní nehodu. Za toto jednání mu byla podle ust. § 51 odst. 1 písm. e) a odst. 2 a 3 zákona č. 361/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“) a § 125c odst. 4 písm. f) zákona o silničním provozu uložena pokuta ve výši 1.500 Kč. Krajský soud v odůvodnění rozsudku shrnul podklady, z nichž správní orgány vycházely (posudek ze dne 27. 11. 2011, č. 647 – 31/11 včetně jeho doplnění ze dne 27. 11. 2012, který vypracoval znalec Ing. Julius Slepíčka, a protokol Policie ČR o nehodě ze dne 12. 10. 2011) a dospěl k závěru, že na základě těchto důkazů lze jednoznačně vyloučit technickou závadu na vozidle, jak tvrdil stěžovatel ve správním řízení i v žalobě. Z posudku včetně jeho doplnění podle krajského soudu vyplývá, že technická závada s vlivem na vznik dopravní nehody zjištěna nebyla. Tyto důkazy byly hodnoceny v souvislosti s obsahem protokolu Policie ČR ze dne 12. 10. 2011, který byl sepsán po dopravní nehodě, ze kterého rovněž nevyplývá, že by dopravní nehoda byla způsobena technickou závadou na vozidle. Podle krajského soudu správní orgány provedly řádné dokazování a shromážděné důkazy hodnotily jednotlivě i ve vzájemné souvislosti, přičemž měly dostatek podkladů, aby mohly rozhodnout. Krajský soud proto vyslovil se závěry správních orgánů souhlas.

Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V kasační stížnosti namítal, že v řízení nebylo možno vycházet z posudku Ing. J. Slepíčky, protože nebyl zadán ani správním orgánem, ani si ho neopatřil stěžovatel. V protokole o dopravní nehodě ze dne 12. 10. 2011 Policie ČR uvedla, že řidič i jeho nadřízený byli vyrozuměni, aby vozidlo nebylo opravováno do doby, než budou kontaktováni správním orgánem nebo znalcem. Vlastník vozidla, společnost JÍŠA rent – car, s. r.o., však objednal posudek a opravil vozidlo. S ohledem na provedení opravy již nebylo možné nechat vypracovat jiný znalecký posudek. Nebylo proto ani možné zjistit, zda příčinou dopravní nehody mohla být technická závada na vozidle. Z těchto důvodů stěžovatel nemůže akceptovat závěr správních orgánů, resp. krajského soudu, o vyloučení technické příčiny nehody. Stěžovatel zpochybnil i tvrzení obsažená v doplnění posudku, zejména, že znalci bylo při konzultaci v autoopravně JÍŠA dne 7. 11. 2012 potvrzeno, že pracovníci opravny na předmětném vozidle nezjistili závadu s vlivem na vznik dopravní nehody. Závěr posudku by jistě byl jednoznačný, kdyby znalec prohlížel vozidlo ve stavu po nehodě a zaměřil se na posouzení technické závady na vozidle. Po provedení opravy to však již není možné. Nelze proto na základě posudku vyloučit technickou příčinu nehody. Správní orgán proto měl posudek a jeho doplnění odmítnout. Pokud tak neučinil, měl krajský soud jeho rozhodnutí zrušit. Na základě výše uvedeného stěžovatel navrhl zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

Generální ředitelství cel ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedlo, že při zjišťování skutkového stavu nebyl důvod odmítnout předmětný posudek a jeho doplnění, neboť byly vypracovány nezávislým soudním znalcem na základě ohledání vozidla po dopravní nehodě, který posuzoval i možný výskyt technické závady před dopravní nehodou. Znalecký posudek byl jen jedním z podkladů rozhodnutí, který byl posuzován a hodnocen jak samostatně, tak i ve vztahu k ostatním podkladům rozhodnutí, se kterými se navzájem doplňoval. Na základě výše uvedeného generální ředitelství cel navrhlo, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

pokračování

Stěžovatel v kasační stížnosti brojí proti skutkovým závěrům správních orgánů. Podle stěžovatele na základě posudku znalce Ing. J. Slepíčky včetně jeho doplnění nelze vyloučit tvrzenou technickou příčinu dopravní nehody.

Podle ust. § 180 odst. 1 zákona o služebním poměru je při rozhodování ve věcech služebního poměru služební funkcionář povinen zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí, a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí.

Podle ust. § 181 zákona o služebním poměru vydá služební funkcionář na základě provedených důkazů rozhodnutí, v jehož odůvodnění uvede důvody jeho vydání, z jakých podkladů vycházel při rozhodnutí, jakými úvahami byl veden při jejich hodnocení a při výkladu právních a služebních předpisů, jakož i způsob, jakým se vypořádal s návrhy a námitkami účastníka a s jeho vyjádřením k podkladům rozhodnutí.

Podle obsahu správního spisu správní orgány bezprostředně po dopravní nehodě nezajistily vypracování znaleckého posudku, který by vyloučil technickou příčinu dopravní nehody. Posudek si vyžádal od znalce Ing. J. Slepíčky vlastník vozidla, společnost JÍŠA rent – car, s. r.o. Tento posudek ze dne 27. 11. 2011 se přitom nezabývá příčinou dopravní nehody. Znalec v něm primárně řešil výši nákladů na opravu vozidla, resp. jednotlivá poškození vozidla. V posudku se uvádí, že bylo zjištěno poškození přední nápravnice se šrouby, levé poloosy, spodního ramene kola, předních airbagů, spojovací tyče řízení a deformování tyče ovládání řízení a disku levého předního kola. Dále jsou v něm vyjmenovány jednotlivé nahrazené díly, jejich cena včetně ceny práce a uveden součet nákladů na opravu vozidla. V závěru se posudek zabývá poškozením disku vozidla. Není však z něj zřejmé, z jakých důvodů k dopravní nehodě došlo, resp. zda k ní nemohlo skutečně dojít v důsledku technické závady, na kterou poukazoval stěžovatel. V průběhu odvolacího řízení si celní ředitelství vyžádalo od znalce Ing. J. Slepíčky doplněk posudku za účelem potvrzení či vyvrácení stěžovatelova tvrzení o technické závadě jako příčině dopravní nehody. Toto doplnění posudku vypracoval znalec dne 27. 11. 2012, tedy jednak více než rok po dopravní nehodě, a jednak v době, kdy již bylo vozidlo opraveno. V tomto doplnění posudku znalec mimo jiné uvedl, že *„Při konzultaci v autoopravně JÍŠA dne 7. 11. 2012 bylo potvrzeno, že na vozidle Seat Ibiza, rž X nebyla pracovníky opravy zjištěna závada s vlivem na vznik dopravní nehody. O tom vypovídá i rozsah opravy, který neobsahuje položky nesouvisející s najetím na překážku. (...) Neměl jsem k dispozici protokol policie o nehodě v silničním provozu, ve kterém se uvádí i výskyt, případně řidičovo uplatnění technické závady jako příčiny dopravní nehody. (...) Znalecké obhlédání vozidla bylo sice zaměřeno především na zjištění rozsahu poškození a následné určení výše nákladů na jeho opravu, ale na každý poškozený díl vozidla bylo nablíženo i z pohledu možného výskytu technické závady před dopravní nehodou. Ani při opravě vozidla nebyla pracovníky servisu zjištěna technická závada s vlivem na vznik dopravní nehody. Technická závada s vlivem na vznik dopravní nehody nebyla zjištěna.“*

Znalec tak k vyloučení technické příčiny dospívá na základě konzultace se zaměstnanci autoopravny, aniž by jakkoliv konkretizoval, s kterými osobami věc konzultoval, z čeho osoba poskytující konzultaci vycházela, resp. na základě jakých konkrétních a přezkoumatelných závěrů může jednoznačně vyloučit technickou příčinu nehody. Odhlédnout nelze ani od toho, že nekonkretizovaná konzultace v autoopravně proběhla více než jeden rok po nehodě, tedy v době, kdy si lze jen obtížně představit, že si zaměstnanci opravy budou pamatovat konkrétní okolnosti daného případu. Navíc zaměstnanci autoopravny pouze vozidlo opravovali, aniž by jakkoliv zjišťovali příčinu dopravní nehody. K určování příčiny dopravní nehody bývá ustanovován znalec pro obor doprava, odvětví doprava silniční se specializací na zjišťování příčin dopravních nehod.

Podle Nejvyššího správního soudu nebylo možno na základě posudku včetně jeho doplnění dospět k závěru, že technická příčina nehody je zcela mimo jakoukoliv důvodnou pochybnost vyloučena. Relevantním důkazem není ani Protokol Policie ČR ze dne 12. 10. 2011, neboť ten je zaměřen na popis nehody a vzniklé škody. Ostatně sám znalec Ing. J. Slepíčka v doplnění posudku uvedl, že při uplatnění technické závady jako příčiny vzniku dopravní nehody bývá obvyklé zajištění vozidla policií za účelem bezprostředního ohledání soudním znalcem, který se vyjádří „k otázce výskytu technické závady jako možné příčiny dopravní nehody“, což se však v daném případě nestalo.

Správní řízení, ve kterém byla stěžovateli uložena sankce, přitom jednoznačně spadá do oblasti správního práva trestního. V této souvislosti je třeba poukázat na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, podle níž jsou trestním obviněním ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.) řízení o veškerých sankcích ukládaných správními orgány fyzickým osobám za přestupek nebo jiný správní delikt, jakož i o sankcích ukládaných v řízení disciplinárním nebo kárném. Obdobně nahlíží na správní trestání i Nejvyšší správní soud, jak vyplývá z jeho ustálené judikatury (viz např. rozsudky ze dne 17. 2. 2005, č. j. 7 As 18/2004 – 48, ze dne 16. 1. 2007, č. j. 2 As19/2006 – 89, nebo ze dne 9. 11. 2007, č. j. 2 As 40/2007 – 60, všechny dostupné na www.nssoud.cz). Jednou ze základních zásad spravedlivého procesu v oblasti správního práva trestního je pak zásada in dubio pro reo, jež je jednou ze složek presumpce nevinny. Spáchání přestupku musí být obviněnému nade vší pochybnost prokázáno. Tomu odpovídá i ust. § 180 odst. 1 služebního zákona, podle něhož je správní orgán povinen zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

Povinností správního orgánu tedy bylo zjistit skutkový stav věci v intenzitě nevyvolávající pochybnosti o výsledných závěrech. Jen takové správní rozhodnutí může při soudním přezkumu obstát (k tomu viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 12. 2010, č. j. 4 Ads 44/2010 – 132, ze dne 5. 10. 2011, č. j. 3 Ads 65/2011 – 68, nebo ze dne 25. 5. 2011, č. j. 6 Ads 2/2011 – 66). Jak však plyne z výše uvedeného, správní orgán v dané věci takto nepostupoval a nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, neboť se opíral pouze o důkazy, které jednoznačně nevyloučily stěžovatelem tvrzenou technickou příčinu dopravní nehody. Proto nelze hovořit o zjištění skutkového stavu ve smyslu ust. § 180 odst. 1 služebního zákona.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto napadený rozsudek podle ust. § 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s. zrušil. Současně ve smyslu ust. § 110 odst. 2 písm. a) za přiměřeného použití § 78 odst. 3 s. ř. s. zrušil také rozhodnutí celního ředitelství a věc vrátil příslušnému správnímu orgánu k dalšímu řízení, neboť s ohledem na výše popsané vady by krajský soud v dalším řízení mohl pouze převzít závazný právní názor Nejvyššího správního soudu a zrušit rozhodnutí celního ředitelství, což by bylo v rozporu se zásadou ekonomie řízení.

Ve věci rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje kasační soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, neboť neshledal důvody pro jeho nařízení.

Zruší-li Nejvyšší správní soud i rozhodnutí správního orgánu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento správní orgán vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.). V dalším řízení tedy bude na správním orgánu, aby postupoval v souladu s ust. § 180 odst. 1 zákona o služebním

pokračování

poměru, tj. aby zjistil stav věci, o němž nebudou důvodné pochybnosti. K tomu může sloužit např. znalecký posudek popř. jiný důkazní prostředek, který i přes provedenou opravu vozidla a běh času jednoznačně vyloučí technickou příčinu nehody, resp. povede ke zjištění skutkového stavu, o němž nebudou žádné pochybnosti. V opačném případě nebude možno stěžovatele potrestat, tj. sankční řízení vedené vůči stěžovateli bude nutno ukončit.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Protože stěžovatel měl v řízení úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení.

Náhrada nákladů řízení o žalobě se skládá ze soudního poplatku ve výši 3.000 Kč a z odměny zástupce za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a písemné podání ve věci) ve výši 2 x 3.100 Kč podle ust. § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů a z náhrady hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky. Náhrada nákladů řízení o žalobě tak činí celkem 9.800 Kč.

Náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti se skládá ze soudního poplatku ve výši 5.000 Kč a z odměny zástupce za jeden úkon právní služby (písemné podání ve věci samé) ve výši 3.100 Kč podle ust. § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) citované vyhlášky a z náhrady hotových výdajů ve výši 300 Kč podle ust. § 13 odst. 3 citované vyhlášky. Náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti tak činí celkem 8.400 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. dubna 2014

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu